

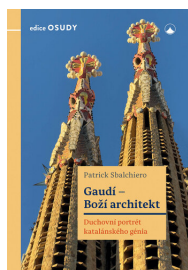
Patrick Sbalchiero

Gaudí – Boží architekt

Duchovní portrét katalánského génia

KatMedia, s. r. o., Praha, 2025

preklad: Marie Benáková

• 8

(...) Antoni Gaudí sám sebe nepovažoval za architekta v technickém slova smyslu, za estéta fascinovaného krásou nebo za teoretika umění pro umění. Za svou nejdůležitější roli pokládal službu Bohu. Umění chápal jako nástroj darovaný lidem, aby skrze plastické tvary staveb vnímali radostnou zvěst evangelia. Zdi, které stavěl, stěny, které kreslil, věže, které vztyčoval, ozdoby, které navrhoval, vše v něm vyvěralo z neobyčejné duchovnosti. Jeho architektonické plány nebyly pouhými projekty, ale spíše písmeny Boží abecedy.

• 13

Neustále rozvíjel organický styl inspirovaný tvary, které sesbíral díky své vzácné pozorovací schopnosti a bezchybné paměti. Neměl rád pravé úhly, protože si myslel, že se v přírodě nevyskytují. Přírodní tvary, které vzešly z Boží představivosti, neznají přímé linie, ale dávají přednost křivkám...

• 51

Gaudí věděl, že vytvořit křivky – jaké tvoří příroda – je mnohem složitější než tvořit rovné tvary, které jsou výsledkem lidské představivosti.

• 73

Gaudího mottem by (...) mohlo být: „Čas je darem od Boha, který nesmíme promrhat.“

• 92

Na rozdíl od představ některých lidí není křesťanská a zejména mnišská pokora podřízeností, a už vůbec ne podrobením se psychickému nátlaku. Díky pokoře se kontemplativní osoba dává k dispozici Bohu skrze poslušnost vůči svému nadřízenému, který v daném společenství zastupuje Krista. Představuje jeho lidskost a svým bratrům ve víře přibližuje přítomnost Spasitele. Pokora neponižuje, nýbrž zvyšuje, nepodrobuje, nýbrž osvobozuje, a to zejména od ega, které se v lidských záležitostech velmi rádo prosazuje.

• 94

Gaudí koncipoval chrám Sagrada Família jako uměleckou připomínku dějin spásy, dějin vztahu mezi Bohem a lidmi. Chtěl zde ztvárnit významné události těchto dějin: stvoření světa, práce člověka na zemi, zvěstování příchodu Krista proroky Starého zákona, tajemství Ježíšova lidského života, sedm svátostí, sedm darů Ducha Svatého, blahoslavenství, přirozená smrt, očištec, poslední soud, peklo, ráj... Tento kostel, postavený na půdorysu latinského kříže, je kamenným a skleněným katechismem, skutečnou lucernou nebeského světla.

- 112

Antoni Gaudí

- Moudrost je nadřazena vědě, protože se vztahuje ke skutečnostem v jejich celku. Je syntézou, je životem...

- 114

Antoni Gaudí

- Bůh nestvořil žádný zbytečný zákon, to znamená, že každý zákon má svůj důvod bytí: pozorováním těchto zákonů a jejich použití odhalujeme konkrétní podobu božství.

- 114

(...) Gaudí si vytvořil osobní přístup k architektuře. Kdyby vyjadřovala obraz světa bez transcendence, považoval by ji za sterilní. Člověk vymýšlí, ale nic nevytváří. Architekti tedy musí vycházet nikoli z imaginárních projekcí nebo aritmetických kombinací, ale z přírody, protože jen ta vyjadřuje Boží tvůrčí sílu. To ovlivnilo Gaudího estetiku a přinutilo ho upřednostnit zakřivené linie, které jsou v přírodě všudypřítomné, před přímkami, plodem lidské mysli.

- 115

Antoni Gaudí

- Nic na světě nebylo nikdy vynalezeno. Hodnota vynálezu spočívá v tom, že někdo odhalí to, co Bůh postavil před oči celého lidstva: podívejte, mouchy létají už tisíce let, a teprve nyní lidé studují jejich let a staví letadla.

- 118

(...) Snaha o dokonalost však někdy vedla ke zpoždění dokončení zakázek nebo mu bránila sdělit zákazníkům přesný termín dodání. Když se mu zákazník snažil nějaký termín vnutit, reagoval větou, která jeho protějšek zaskočila: „Můj zákazník nespěchá.“

Jeho klientem byl totiž Bůh! V Gaudího očích byly jeho profesní kontakty nástrojem, který mu Pán poslal, aby mohl pokračovat ve své práci. Říkal, že jeho jediným skutečným mecenášem a zákazníkem je Bůh.

- 119

Antoni Gaudí

- Trpělivost spočívá v tom, že v něco doufáme, ale nikoliv pasivně. Pracujeme vytrvale, i když se řešení zdá vzdálené.

- 123

(...) [Tělo] bylo pro něj nástrojem, který mu dal Bůh a které díky Ježíšovu vtělení považoval za chrám Ducha Svátého. Nemělo by být otrokem vášní, ale ani intelektu.

- 124

(...) [Gaudí] si chránil zdraví nikoli proto, že by byl hypochondrem, ale aby mohl vést vyrovnaný život a měl dost sil k naplnění svého poslání.

- 129

Antoni Gaudí

- Krásné věci se neudějí jen tak. Víme, že nic důležitého nelze dělat bez oběti, a oběť je umenšením sebe sama bez náhrady.

- 151

Antoni Gaudí

- Nejsem to já, kdo staví Sagrada Família, ale Sagrada Família staví mě.

- 186

(...) Bůh nikdy nevniká do lidství svých tvorů násilně, ale ponechává jim svobodu vyslyšet, nebo ignorovat volání, které jim v průběhu celého jejich života adresuje.

- 202

Slovo mnich pochází z řeckého *monos*, což znamená „sjednocený“, celistvý. Ten, v němž je tělesná a duchovní rovina v jednotě.

- 203

Pokud šlo o liberalismus, Gaudí miloval svobodu (*liberté*), ale odmítal „-ismus“: myšlenku svobody povýšenou na doktrínu, která úplně opustila vztah k transcendentnu, čímž se vychýlila z řádu a umožnila vznik různých excesů. Gaudí se obával, že takové společenské uspořádání bude překážkou duchovního života. Moderní doba, fascinovaná rychlostí, plná hluku továren a měst, zbožňovala viditelné. To Gaudí nesnesl. Navíc se domníval, že je tato pomýlená svoboda podhoubím ateismu, anarchismu a marxismu.

- 207

Gaudí se v geniální syntéze chopil všech předchozích uměleckých proudů, vytěžil z nich maximum a odmítl to, co se mu zdálo zbytečné nebo zastaralé. Byl trpaslíkem stojícím na ramenou obrů, jimiž bylo, jak sám říkal, antické, středověké a barokní umění.